

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Datum: 22 december 2020 om 11:06:09 CET

Onderwerp: RIVM Persupdate dinsdag 22 december 2020

Goedemorgen,

Hierbij de RIVM Persupdate van dinsdag 22 december 2020.

In deze Persupdate aandacht voor: coronavirus,

buiten verzoek

Coronavirus

- Maandag 21 december
  - Volgens minister De Jonge is het op dit moment "alle hens aan dek". Dat zei hij in reactie op de nieuwe mutatie van het coronavirus die in het VK is aangetroffen. Hij wilde niet vooruitlopen op de vraag of er aanvullende maatregelen nodig zijn, naast het instellen van een vliegverbod vanuit het VK. Het OMT brengt vandaag een advies uit over hoe er met de gemuteerde variant van het virus moet worden omgegaan.
  - Twee Nederlandse patiënten die met een coronabesmettingen op de ic liggen worden naar Duitsland overgebracht. Het gaat om een patiënt die nu in Haarlem ligt, en een patiënt in het ziekenhuis in Almelo. Ze worden per helikopter vervoerd. De eerste vlucht gaat van Haarlem naar Dortmund. Daarna vliegt de helikopter terug naar Almelo om ook de tweede patiënt naar Dortmund te brengen. Eind oktober werden er voor het laatst Nederlandse patiënten naar Dortmund vervoerd.
  - Minister Hugo de Jonge zegt dat er nog werk aan de winkel is om de vaccinatiebereidheid onder Nederlanders te vergroten. "Je vaccineert je niet alleen voor jezelf, maar ook om de mensen die je lief hebt te beschermen." Dat zei hij in reactie op een peiling van vakbond FNV. De vakbond zette een enquête uit onder 85.000 leden uit de sector Zorg en Welzijn. Ruim 9000 zorgmedewerkers vulden die vragenlijst in. 39 procent van de respondenten wil zich zeker laten vaccineren en 17 procent zegt het vaccin waarschijnlijk wel te willen. 19 procent van de zorgmedewerkers die de enquête invulden, wil de inenting zeker niet. 14 procent twijfelt nog en 11 procent denkt het vaccin niet te willen.
  - In de ziekenhuizen is de bezetting verder toegenomen. In totaal liggen er nu 2162 mensen met corona in het ziekenhuis (gisteren: 2113), van wie 586 op de IC (gisteren: 580), meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Er werden 205 nieuwe coronapatiënten opgenomen op de verpleegafdelingen in het ziekenhuis. Dat zijn 13 nieuwe opnames minder dan gisteren. Op de intensive care werden 37 nieuwe patiënten opgenomen, bijna allemaal doorgestroomd vanaf de verpleegafdelingen. Dat is 1 nieuwe opname meer dan gisteren.
  - D66 wil dat het kabinet "met spoed" advies vraagt aan het RIVM over een vliegverbod van en naar Zuid-Afrika. Ook in dat land gaat een coronavirus rond dat door mutatie mogelijk nog besmettelijker is geworden. Vluchten uit het Verenigd Koninkrijk werden om diezelfde reden gisteren al gestopt.
  - Internationaal onderzoek onder leiding van het Radboudumc maakt duidelijk dat aan de hand van het bloedbeeld van een covid-19-patiënt vrij nauwkeurig te voorspellen is of de ziekte ernstig gaat verlopen of niet. Dit maakt het voor zorgverleners makkelijker om een inschatting van het verwachte ziektebeeld te geven. Op basis van specifieke veranderingen in de bloedcellen is een algoritme gemaakt met een voorspellende waarde. Die blijkt het verloop van covid-19 beter te voorspellen dan de methode die tot nu toe werd gebruikt. Bijkomend voordeel is dat de nieuwe methode goedkoop is en onmiddellijk beschikbaar. De studie, die werd uitgevoerd in elf ziekenhuizen, is nu gepubliceerd in wetenschappelijk tijdschrift eLife: <https://elifesciences.org/articles/63195>
  - EU-landen hebben de Europese Commissie gevraagd om zo snel mogelijk met een lijst met mogelijke

reismaatregelen te komen. Die moeten voorkomen dat de nieuwe variant van het coronavirus uit het VK zich ook verspreidt binnen de EU. De lidstaten willen ook dat het goederenverkeer zo snel mogelijk weer op gang komt. Verkeer bij de Kanaaltunnel ligt nu helemaal stil. Er zijn geen concrete maatregelen afgesproken om dat verkeer ook echt weer op gang te krijgen.

- Het Europees Geneesmiddelenbureau EMA heeft het coronavaccin van Pfizer en BioNTech goedgekeurd. Als de Europese Commissie het advies overneemt kan het vaccin binnen enkele dagen toegelaten worden op de Europese markt. Het is het eerste coronavaccin dat beschikbaar komt voor de lidstaten van de Europese Unie.
  - Het Europees Geneesmiddelenbureau EMA heeft bekendgemaakt dat er geen ernstige bijwerkingen zijn gevonden in het onderzoek naar het vaccin van Pfizer en BioNTech, en dat het vaccin in het onderzoek van de fabrikanten een werkzaamheid had van 95 procent. Die effectiviteit is ook geconstateerd bij ouderen boven de 65 en bij risicogroepen. Volgens het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) dat namens Nederland betrokken was bij de beoordeling, krijgt naar verwachting 8 procent van alle gevaccineerden koorts. Veel meer mensen zullen na hun inenting last krijgen van hoofdpijn (39 procent), vermoeidheid (37 procent) en spierpijn (25 procent). Ernstige bijwerkingen zijn niet geconstateerd. Wel is het advies om mensen na hun prik nog even te observeren. "We hebben berichten gekregen van allergische reacties uit landen waar het vaccin al is toegediend. Als gevolg daarvan moeten gevaccineerden 15 minuten in de gaten worden gehouden, nadat het vaccin is toegediend", aldus het EMA.
  - Tijdens de persconferentie van het Europees Geneesmiddelenbureau EMA werd ook gevraagd naar de nieuwe variant van het coronavirus die is opgedoken in het Verenigd Koninkrijk. Volgens de toezichthouder lijkt dat voor de werking van het vaccin geen groot probleem. "Erg waarschijnlijk dat het vaccin ook werkt tegen nieuwe variant van het virus", aldus een woordvoerder van het EMA. "Het moet goed worden uitgezocht in het laboratorium" zegt voorzitter Ton de Boer van het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, dat namens Nederland betrokken was bij de beoordeling. "Men gaat het de komende tijd bestuderen. Het is een kleine verandering, waarvan de experts inschatten dat het waarschijnlijk geen probleem zal zijn."
  - Ook de Europese Commissie geeft het coronavaccin van BioNTech en Pfizer groen licht. Het mag de Europese markt op, zegt voorzitter Ursula von der Leyen. Eerder vandaag werd het middel goedgekeurd door het Europees Geneesmiddelenbureau EMA. De eerste vaccinaties in Europa staan gepland voor 27, 28 en 29 december.
- Bij het RIVM zijn tot 10.00 uur vanmorgen 11.212 nieuwe bevestigde coronabesmettingen gemeld. Dat zijn er 1834 minder dan gisteren.
- Het aantal ligt onder het gemiddelde van afgelopen week, toen er dagelijks gemiddeld 11.308 positieve tests bijkwamen.
- In de Utrechtse wijk Overvecht is een groot corona-laboratorium geopend waar dagelijks 30.000 tests van de GGD kunnen worden onderzocht. Eerder was het plan om deze tests in de Verenigde Arabische Emiraten te laten onderzoeken, maar in het kader van de privacybescherming zag het ministerie daarvan af. Binnen vijf weken werd door Saltro een pand van een voormalig autobedrijf omgebouwd tot een laboratorium. De apparatuur komt onder meer uit China. "Het is een hele zoektocht geweest om alle spullen te krijgen", zegt Margot Keulen, directeur diagnostiek bij Saltro tegen RTV Utrecht. "Gelukkig zijn we onderdeel van een groot internationaal concern en konden we de spullen snel krijgen."
- Het UMC Utrecht begint eind december als eerste Nederlandse ziekenhuis met het testen van een coronavaccin van het Duitse bedrijf CureVac. Tot april zoeken de onderzoekers ongeveer 2000 vrijwilligers die willen meewerken aan deze fase 3-studie. Het middel is een van de zes vaccins die het kabinet, via de Europese Unie, heeft besteld. Het onderzoek gaat op 28 december van start en onderzoekt de werkzaamheid en veiligheid van het nieuwe middel. CureVac werkt net als het vaccin van Pfizer/BioNTech via de zogenaamde mRNA-technologie, waarbij een stukje genetisch materiaal van het virus wordt nagebootst. Het is de bedoeling dat er wereldwijd zo'n 36.500 vrijwilligers gaan meedoen met de laatste testfase. De ene helft krijgt het vaccin, de andere helft een placebo. De vrijwilligers krijgen het vaccin (of de placebo) in twee doses, met een tussenperiode van vier weken.
- Het aantal mensen dat sinds de afgelopen zomer met covid-19 in het ziekenhuis is opgenomen, overtreft inmiddels de ongeveer 17.000 van het voorjaar. Dat zei voorzitter 5.1.2e van het Landelijk Netwerk Acute Zorg tijdens zijn wekelijkse persmoment. Na de maatregelen van afgelopen oktober hoopte Kuipers dat het aantal IC-bedden voor covidpatiënten rond Oud en Nieuw beperkt zou kunnen blijven tot zo'n 300. Dat worden er in werkelijkheid waarschijnlijk minstens 640; ruim twee keer zoveel dus. Dat is minder dan de helft

van het aantal mensen dat op het hoogtepunt van de 'eerste golf' met covid-19 op de intensivereafdelingen lagen. Belangrijk verschil is echter dat de Nederlandse ziekenhuizen nu het normale operatieprogramma zoveel mogelijk overeind proberen te houden, waardoor de druk alsnog hoog is. Omdat de ziekenhuisbezetting momenteel met zo'n 20 procent per week groeit, zijn de ziekenhuizen begonnen om weer mensen te verplaatsen naar Duitsland. "We kunnen daar niet mee wachten tot de absolute piek is bereikt, want dan heb je het risico dat er onvoldoende vervoerscapaciteit is", legde Kuipers uit.

○ In een ziekenhuis in de Amerikaanse staat Connecticut hebben de eerste zorgmedewerkers het coronavaccin van Moderna toegediend gekregen. Het is na het Pfizer-vaccin het tweede vaccin dat in de VS is goedgekeurd. Moderna kreeg vrijdag groen licht van de Amerikaanse medicijnwaakhond FDA.

○ Sinds maandagavond 21.00 uur geldt een verbod op vliegverkeer met passagiers vanuit Zuid-Afrika naar Nederland. Het verbod geldt tot uiterlijk 1 januari. Vluchten met vracht en medisch personeel blijven toegestaan. Minister Van Nieuwenhuizen stelt het vliegverbod in om verspreiding van een nieuwe besmettelijke variant van het coronavirus, die in Zuid-Afrika rondwaart, tegen te gaan. Minister De Jonge zei maandagavond bij Op1 dat niet aangetoond is dat de variant in Zuid-Afrika ook echt besmettelijker is. "Maar dat is wel denkbaar. Vandaar hebben we uit voorzorg dit vliegverbod afgekondigd." Het besluit van het kabinet betekent dat twee geplande vluchten die dinsdagochtend vanuit Zuid-Afrika in Nederland zouden arriveren niet doorgaan. Voor Nederlanders die niet kunnen terugkeren uit Zuid-Afrika, geldt het advies een veilig onderkomen te zoeken.

- Dinsdag 22 december

○ Alle ochtendkranten berichten over de gevolgen van de virusmutatie op de handel met het Verenigd Koninkrijk. In artikelen staan verhalen van onder andere Britten, buitenlandse vrachtwagenchauffeurs en expats die zich zorgen maken of en hoe zij Kerst kunnen vieren. Ook zijn foto's van lange rijen stilstaand vrachtverkeer in Dover door veel media gebruikt.

○ Alle ochtendkranten schrijven over de goedkeuring van het vaccin door EMA. Dit nieuws is echter minder prominent, vanwege de media-aandacht voor de gemuteerde variant van het virus.

- Trouw: <https://www.trouw.nl/zorg/ook-europa-kan-nu-denken-aan-begin-van-het-einde-van-het-coronavirus~b09f9e9c/>

- [5.1.2e](#) heeft Radio1 Nieuws en Co te woord gestaan over de goedkeuring van het vaccin en of dit vaccin ook werkt tegen de gemuteerde variant: <https://www.nporadio1.nl/nieuws-en-co/onderwerpen/69714-2020-12-21-gaat-het-pfizer-vaccin-ook-werken-bij-de-nieuwe-variant-van-het-coronavirus>

○ Het Algemeen Dagblad sprak met OMT-leden [5.1.2e](#) en Jan Kluytmans over de gemuteerde variant van het virus. "Als de geluiden uit Engeland kloppen, is dat heel zorgelijk", zegt Kluytmans bijvoorbeeld. "Toch is voorlopig nog niet aangetoond dat de Britse variant écht besmettelijker is. Vergeet niet: ook in andere landen loopt het aantal besmettingen deze maand hard op.": <https://www.ad.nl/binnenland/waakzaamheid-voor-mutatie-coronavirus-als-de-geluiden-kloppen-is-dat-heel-zorgelijk~ae4a99f9/>

○ Het kabinet worstelt met een reactie op de mutatie van het coronavirus. Moeten er naast de maatregelen die vorige week al werden afgekondigd nog meer beperkingen komen of kan het kabinet de situatie laten zoals die nu is?: <https://www.trouw.nl/politiek/niks-doen-of-steviger-ingrijpen-het-kabinet-worstelt-met-de-reactie-op-virusmutatie~bc03816c/>

○ Kinder intensive cares in het hele land staan noodgedwongen bedden af aan volwassen patiënten nu het aantal ernstig zieke covidpatiënten razendsnel oploopt. Het is een uitzonderlijke noodsporg: kinder-intensivisten zeggen dat ze nooit eerder zo langdurig en op zo'n grote schaal hun collega's te hulp hebben moeten schieten: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/kinder-intensive-cares-in-het-hele-land-staan-noodgedwongen-bedden-af-aan-volwassen-patienten~b93de2fc/>

○ 'Britse variant coronavirus mogelijk pas na Pasen bedwongen' zo kopt De Telegraaf:

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1715423032/britse-variant-coronavirus-mogelijk-pas-na-pasen-bedwongen>

○ De Volkskrant heeft een journalistieke bijsluiter opgesteld voor het vaccin van Pfizer/BioNTech:

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/het-nieuwe-vaccin-dit-staat-er-straks-in-de-bijsluiter~bc0341ca/>

○ Een journalist van de Volkskrant loopt mee met de GGD Brabant-Zuidoost en publiceert hier artikelen over.

Vandaag een artikel over het communiceren van informatie van het RIVM naar uit personen lagere sociale klassen, laaggeletterden, seizoensarbeiders: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-informatie-van-het-rivm-is-voor-ons-zorgprofessionals-al-moeilijk-door-te-komen~bcecc742/>

○ Wetenschapsjournalist Maarten Keulemans heeft een column gewijd aan hoe besmettelijk mensen zonder symptomen zijn: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/hoe-besmettelijk-is-iemand-zonder->

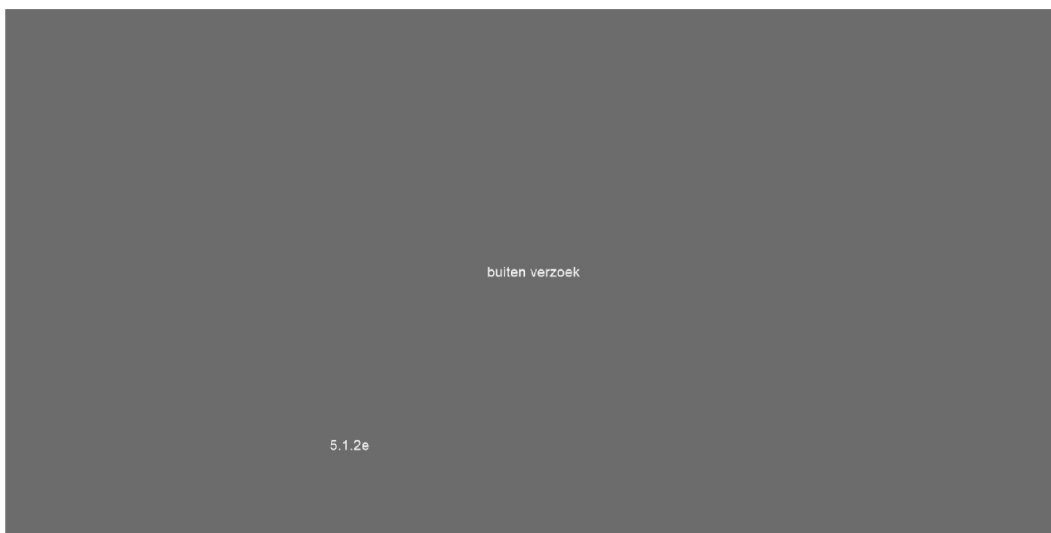
[symptomen~b1baa6ca/](#)

- NRC sprak met RIVM over het screenen in Nederland op de nieuwe gemuteerde variant van het virus <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/21/screent-nederland-genoeg-om-het-engelse-virus-hier-te-vinden-a4024758>
- De rek van onze belastbaarheid is er echt al uit, schrijven drie intensivisten van het Radboudumc in NRC. De huidige lockdown was onvermijdelijk, het scenario 'code zwart' is sluipend actueel: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/20/de-ic-bedden-zijn-nagenoeg-op-a4024559>
- Journaliste Yaël Vinckx zegt in NRC dat wie wanneer wordt geprikt nu een dictaat is. Praat erover, zegt zij in een artikel over het door de burger zelf laten bepalen wanneer zij gevaccineerd worden: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/12/21/laat-mensen-zelf-uitmaken-wie-wanneer-vaccin-krijgt-a4024772>
- Over ongeveer twee weken wordt duidelijk of het coronavaccin van Pfizer en BioNTech ook bescherming biedt tegen de nieuwe gemuteerde variant van het coronavirus, die besmettelijker lijkt dan de variant die we tot nu toe kenden. BioNTech doet daar nu onderzoek naar. Oprichter en ceo Ugur Sahin heeft er op basis van eerdere tests vertrouwen in dat het vaccin nu ook werkt, zegt hij tegen een Duits persbureau.
- De Rijksoverheid probeert met paginagrote advertenties in kranten zorgen over het goedgekeurde coronavaccin weg te nemen. Onder de kop "Het vaccineren kan beginnen" wordt uitgelegd hoe het vaccin zo veel sneller dan gebruikelijk kon worden toegelaten en wat er de komende tijd gaat gebeuren. "Het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) en het Nederlandse College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) keuren een vaccin alleen goed als de werkzaamheid, kwaliteit en veiligheid zijn aangetoond", zo staat in de advertentie. "De ontwikkeling en beoordeling gaan sneller dan gebruikelijk. Dat kan omdat wereldwijd onderzoeken naar vaccins gelijktijdig worden uitgevoerd en kennis wordt gedeeld. Dat scheelt tijd." De overheid zegt verder dat iedereen die zich laat vaccineren niet alleen zichzelf, maar ook familie, vrienden en kwetsbare mensen om zich heen beschermt. "Zo zorgt vaccineren ervoor dat we stapje voor stapje meer vrijheid terugkrijgen." Ook de startdatum voor het vaccinatieprogramma, 8 januari, wordt genoemd. "Kwetsbare mensen en zorgmedewerkers die met deze mensen werken, worden eerst gevaccineerd." Overigens kunnen pas vanaf 18 januari op grote schaal mensen worden ingeënt; dan openen de 25 priklocaties van de GGD.
- Het Rode Kruis krijgt steeds vaker een verzoek van zorginstellingen om ondersteuning. De werkdruk is in deze tweede coronagolf zowel in ziekenhuizen als verpleeghuizen groot. Rode Kruismedewerkers springen daarom bij. Op dit moment is dat in 21 instellingen. Dat is ongeveer een verdubbeling sinds november. Een groot deel van Rode Kruismedewerkers is vrijwilliger.
- Een initiatief tijdens de eerste coronagolf om meer mensen voor de zorg te werven, heeft maar beperkt succes gehad. Bij 'Extra handen voor de Zorg' kwamen 22.800 meldingen binnen van mensen die wel in de zorg wilden werken. 10 procent van hen kreeg een werkplek. De rest werd afgewezen, onder meer omdat ze niet over de juiste papieren of ervaring beschikten, te ver weg woonden of geen baan in deeltijd aangeboden kregen. De commissie die de gang van zaken voor de overheid onderzocht, zegt dat de zorg een voorbeeld moet nemen aan defensie en het Rode Kruis. Die kijken niet naar een functie die vervuld moet worden, maar naar wat er gedaan moet worden, zegt commissievoorzitter Doekle Terpstra na berichtgeving in De Telegraaf. "Zoals het ontvangen van bezoekers, het checken van hygiënerichtlijnen of helpen bij het aan- en uittrekken van beschermende kleding.": <https://www.telegraaf.nl/financieel/945306431/extra-handen-in-zorg-massaal-afgewezen>
- De Volkskrant heeft een artikel gewijd aan biochemicus Katalin Karikó. Zij is bij BioNTech verantwoordelijk voor de techniek achter het vaccin: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/katalin-kariko-de-vrouw-achter-de-nieuwe-vaccins~b29d8f5e/>
- Trouw heeft een artikel gewijd aan de gevolgen van de coronacrisis voor de GGZ: <https://www.trouw.nl/zorg/de-coronacrisis-zet-de-ggz-onder-hoogspanning-we-werken-al-maanden-in-een-overlevingsstand~b3ad19c1/>

- **Vooruitblik:**

- Nieuwsuur zendt naar verwachting vanavond een item uit over de moeite die Nederlanders hebben om de quarantaineregels na te leven. Hiervoor hebben ze Marijn de Bruin van de Corona Gedragsunit van het RIVM vorige week geïnterviewd. Ter aankondiging heeft Nieuwsuur al een artikel gepubliceerd: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2361604-quarantaineregels-slecht-nageleefd-kabinet-komt-met-quarantainecoach.html>

buiten verzoek

buiten verzoek

5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

T: 030 5.1.2e

M: 06 5.1.2e

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Stafeenheid Communicatie en Documentaire Informatievoorziening

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | Postbus 1 | Postbak 5.1.2e | 3720 BA | Bilthoven

<http://www.rivm.nl>

De zorg voor morgen begint vandaag